

Verslag EULITA-conferentie 30 en 31 maart 2017 te Wenen:
Nelly Bosscha Erdbrink

Op donderdag 30 maart 2017 werden eerst een aantal zittingen van een rechtbank bijgewoond die vergelijkbaar waren met zittingen van onze kantonrechter.

Opvallend was dat de tolk telkens op een andere plaats zat. Sommige tolken zaten naast de rechter op een verhoging, waarbij de een vanuit zijn positie de woorden van de rechter vertaalde en anderen zelfstandig de personalia van de verdachte controleerden en daarna de verdachte namens de rechter leken toe te spreken. Een andere tolk stond er op om op een andere, meer neutrale, plaats aan een tafel te gaan zitten en van daaruit te tolken.

In de namiddag vond de conferentie "Translating Europe Forum 2017" plaats in het zogenaamde House of the European Union. Gastheer was de heer Daniël Kluvanec, van DG Translations in Brussel. Hij vertelde over het feit dat binnen de DG Translations in Brussel en Luxemburg steeds meer gebruik wordt gemaakt van machinevertalingen. Eerdere vertalingen van onderdelen van bepaalde stukken worden hergebruikt. Men is bezig een database te vullen met eerder gemaakte vertalingen van de afgelopen 60 jaar. Alle Europese Instellingen maken reeds gebruik van die database.

Machinevertalingen worden gebruikt:

1. als hulpmiddel voor vertalers
2. praktisch voor gebruikers (fit for purpose)

Zijn conclusie was: Machinevertaling is heel goed voor "goed genoeg". Voor een goede vertaling blijft een mens noodzakelijk. Een vertaling door een menselijke vertaling blijft wel duurder. Het is maar waar je voor kiest.

Freelance vertalers die voor de Europese Commissie werken krijgen de beschikking over de database voor machinevertalingen. Het werk kan op deze manier veel sneller. Op een vraag van een van de deelnemers in verband met copyright werd geantwoord dat de Europese Commissie eigenaar is van de database en dus van de vertalingen. Er is geen copyright voor de vertalers. De afnemer wordt eigenaar.

Andrea Lösch van de "European Language Resource Coordination (ELRC) gaf een presentatie met betrekking tot het manipuleren van computers. Volgens hem is iedere computer te manipuleren door tussenkomst van een mens.

Er was ook een lezing over e-justice portal waarbij werd verwezen naar de website waarop interessante zaken te vinden zijn die betrekking hebben op o.a. juridische beroepen en juridische netwerken. Middels een zoekmachine zijn juridisch vertalers in alle lidstaten van de EU te vinden. Vertalers werken voor verschillende departementen. Het meeste wordt vertaald tussen Engels en Frans en vanuit het Engels naar de talen van de diverse lidstaten. Bij correspondentie tussen twee lidstaten in hun eigen nationale talen wordt altijd eerst naar het Engels vertaald en vanuit het Engels naar de taal van de andere lidstaat.

De heer Wolfgang Bogensberger, vertegenwoordiger van de EC in Oostenrijk, voormalig rechter bij het Hof van Justitie te Luxemburg en adviseer van de EC, was ook een van de sprekers. Hij wees op het belang van de kwaliteit van tolken voor de rechtspraak. "Zonder tolken is Europese Rechtspraak überhaupt onmogelijk!" Hij sprak zijn grote waardering en respect uit voor de tolken die hun werk simultaan doen en merkte daarbij op dat hij de door de simultaantolken geproduceerde vertaling soms zelfs beter vond dan de originele versie.

Vervolgens sprak hij over de aankomende wijziging in het Haags Apostillevrdrag van 1961 middels een verordening die op 16 februari 2019 zal worden ingevoerd. Het komt er in het kort op neer dat binnen de EU, in plaats van een apostille onder iedere vertaling, gebruik zal worden gemaakt van meertalige formulieren zodat een apostille overbodig wordt. Men moet dan denken aan documenten inzake: geboorte, leven, dood, adoptie, partnerschap, uittreksels uit een crimineel documentatieregister (VOG).

- Bij twijfel over de echtheid van een document kan het infosysteem IMI worden geraadpleegd.
- Er kan gebruik gemaakt worden van beëdigde kopieën.
- Er zal een verplichte erkenning komen van beëdigde vertalingen uit lidstaten onderling. Lidstaten zullen genoeg moeten nemen met kopieën van gewaarmerkte documenten. Zij krijgen geen gewaarmerkt exemplaar meer.

Het Verenigd Koninkrijk zal niet binnen deze nieuwe regeling gaan vallen omdat de Brexit reeds een feit zal zijn op het moment van invoering van de nieuwe regeling.

Christiane Driessen, professor aan de universiteit van Magdeburg voor de opleiding tot gerechtstolk en juridisch vertalers en medeorganisator van en docente aan de opleiding tot gerechtstolk voor minder voorkomende talen in Hamburg, gaf een overzicht van de erkende opleidingen tot gerechtstolk en juridisch vertaler in Europa:

EU Project Trial I.D. KU Coördinatie Leuven, Universiteit van Bologna, Universiteit van Ljubljana, Hogeschool Magdeburg, Universiteit van Oslo, SIGV opleiding in Nederland.

Verder werd duidelijk dat er enorme verschillen in honorering zijn tussen de verschillende lidstaten van de Europese Unie. In Duitsland bijv. wordt aan gerechtstolken € 75,00 per uur betaald, vanaf het moment dat de tolk van huis vertrekt tot aan het moment dat de tolk weer thuis komt, dus voor zowel toltijd, reistijd en wachttijd wordt het volledige tarief betaald.

In Italië krijgt een tolk slechts € 4,00 per uur en alleen voor de daadwerkelijk getolkte tijd.